

SRI LANKA PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	2
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	11
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER	15
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER.....	19
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŐ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	21

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Sri Lanka, 01 Ocak 1995 tarihinden bu yana Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) ve 29 Temmuz 1948 tarihinden bu yana da GATT üyesidir.

Sri Lanka GSTP'ye (Genelleştirilmiş Ticaret Tercihi Sistemi) üye 42 ülkeden biri olmakla birlikte, ayrıca Avrupa Birliği'nin (AB) Genel Tercihler (GSP+) programına dahildir.

Asya Pasifik Bölgesi ile ticaret bağlarını güçlendirmeyi hedefleyen Sri Lanka, Őu anda Güney Asya Serbest Ticaret Alanı Anlaşması'na (SAFTA) ve Asya Serbest Ticaret Alanı Anlaşması'na (AFTA) taraftır.

Bunun yanı sıra hâlihazırda: Mart 2000'den bu yana Hindistan, Haziran 2005'ten bu yana Pakistan ve Mayıs 2018'den bu yana da Singapur ile Serbest Ticaret Anlaşmaları yürürlüktedir, ancak Singapur ile Anlaşma mal, hizmet, ticaretin kolaylaştırılması, kamu ihaleleri, telekomünikasyon, e-ticaret ve uyuşmazlık çözümünü kapsayacak şekilde imzalanmasına rağmen Sri Lanka tarafı Ticaret Serbestleştirme Programı'nı uygulamamıştır. Bu nedenle İkili STA, pazar erişimiyle ilgili uygulama şartları konusunda daha sonra yaşanan anlaşmazlık nedeniyle tam olarak yürürlükte değildir.

Öte yandan, 3 Şubat 2024 tarihinde Tayland'la Serbest Ticaret Anlaşması imzalanmıştır.

Bununla birlikte, Sri Lanka Hükümeti'nin 2017 yılından bu yana askıda olan Çin ile STA müzakerelerini yeniden başlatma ve Hindistan ile mevcut STA'yı genişletme yönünde çabaları bulunmaktadır.

Dış Ticaret Mevzuatı

Sri Lanka Ticaret Bilgi Portalı (<https://srilankatradeportal.gov.lk>), Sri Lanka'ya ithalat için gerekli tüm bilgilerin yer aldığı Ticaret Bakanlığı'na ait portaldır.

Sri Lanka Gümrükler Genel Müdürlüğü, Maliye Bakanlığı'nın altında faaliyet göstermektedir. Kurum, Gümrük Yönetmeliği kapsamında verilen yetkilerle ve ayrıca ilgili diğer mevzuatlar aracılığıyla faaliyet göstermektedir (<https://www.customs.gov.lk/>). Tarifelere ilişkin bilgilere ise (<https://www.customs.gov.lk/customs-tariff/import-tariff>) adresinden ulaşabilmektedir.

Sri Lanka'ya ithal edilen ürünlerin teknik düzenlemelere uyması zorunludur. Zorunlu İthalat Denetim Planının (CIIS) amacı, bu plan kapsamında ithal edilen ve ilgili yönetmeliklerde belirtilen ürünlerin yakından izlenmesini ve ilgili Sri Lanka Standart Spesifikasyonu'na (SLS) uygunluğunun değerlendirilmesini sağlamak ve Sri Lanka Gümrük Departmanı'na eşyaların serbest bırakılması konusunda tavsiyelerde bulunmaktadır.

Bu zorunlu ithalat muayene Őeması, 1969/1 sayılı İthalat ve İhracat Kontrol Yasası uyarınca, 29 Mart 2018 tarihli 2064/34 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ulusal sağlık ve güvenlik gereklilikleri temelinde belirlenen 122 ürüne uygulanır.

<https://www.customs.gov.lk/wp-content/uploads/2024/08/Consolidated-Import-Control-List-28.06.2024.pdf>

Öte yandan, Ekim 2018'de Sri Lanka Hükümeti, kişisel motorlu taşıtların ithalatı ve seçilmiş temel olmayan tüketim mallarının ithalatında, akreditifler için teminat şartları da dahil olmak üzere, yeni politika önlemleri getirmiştir. Ayrıca, Nisan 2020'de Hükümet, COVID-19'dan etkilenen endüstrilere yardımcı olmak için getirdiği mali teşvikten sonra aşırı döviz talebini hafifletmek için bir önlem olarak, "temel olmayan" olarak gördüğü mallar üzerinde bir dizi geçici askıya alma getirmiştir. Askıya almalar Haziran 2020, Ocak 2021 ve 2022'de uzatılmış olsa da, ürün ithalatı katma değer veya yeniden ihraç amaçlıysa istisnalara izin verilmektedir. Ekim 2023'te Hükümet, araçlar hariç olmak üzere ithal mallara uygulanan kısıtlamaları kaldırmıştır.

01 Şubat 2025 tarihinden itibaren motorlu araçların da ithalat yasağı kaldırılmış, ancak ithalatta motor hacmi ya da elektrikli ise kapasitesine göre yüksek oranda özel tüketim vergileri (ÖTV) uygulanmaktadır.

En son ithalat kısıtlamalarını/lisanslama gerekliliklerini özetleyen Hükümet genelgelerinin tam listesine aşağıdaki bağlantıdan ulaşabilmektedir.

<https://www.imexport.gov.lk/index.php/en/downloads/qazette.html>

Sri Lanka'nın mal ithalatında on-line olarak ithalatçı kaydı gerekmekte olup bu işlem için (<https://ereg.customs.gov.lk/registrations/login>) ve (<https://www.customs.gov.lk/about-us/directorates-and-divisions/specialized-services-directorate/tin-vat-cha-registration-units>) sayfalarının ziyaret edilmesi gerekmektedir.

Sri Lanka'da kümes hayvanları ve bazı tarım ürünleri ithalat lisansı kontrolü altındadır ve tarım ürünleri "GDO'suz" sertifikası gerektirir. Sri Lanka GDO'lu tarım ürünlerini yasaklama hakkını saklı tutmaktadır.

İlaçların ithalatı Sağlık Bakanlığı'na bağlı Ulusal İlaç Düzenleme Kurumu'nun (NMRA) onayına tabidir.

Savunma Bakanlığı, silahlı kuvvetler, polis ve sivil güvenlik tarafından kullanılmak üzere ateşli silah ve mühimmat ithalatını kontrol etmektedir. Radarlar, gece görüş cihazları, beta ışıklar, zırhlı araçlar, patlama tespit ekipmanı, dijital parazit ekipmanı, kızılötesi aydınlatıcılar, GPS ekipmanı ve lazer işaretleyicilerin ithalatı yasaktır. Lazer/radar mesafe ölçerler ve termal görüntüleme cihazlarının ithalatı Savunma Bakanlığı onayına tabidir. Uzaktan kumandalı oyuncaklar da kamu güvenliği nedenleriyle lisans kontrolü altındadır. Zehirli ve tehlikeli kimyasalların ve pestisitlerin ithalatında kısıtlamalar vardır.

Detaylı bilgi Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün (<https://www.customs.gov.lk/customs-tariff/import-tariff/>) adresinden edilebilmektedir.

Gümrük Vergileri

Son DTÖ verilerine göre Sri Lanka'nın ortalama bağlı hadleri %32,3'tür. Ortalama uygulanan

En Çok Tercih Edilen Ülke (MFN) tarife oranı ise %8,4'tür. Tarım ürünlerine uygulanan ortalama MFN tarife oranı %20,7 iken tarım dışı (sanayi) ürünlerine uygulanan ortalama tarife oranı %6,5'tir.

Sri Lanka, ithalat tarifelerini ana ticaret politikası aracı olarak kullanır. Sri Lanka'ya ithal edilen mallar, diğer geçerli vergilere ek olarak, ithalat sırasında aşağıdaki vergilere, harçlara ve mâli kesintilere tabi olup, ayrıntılı bilgiye (<https://www.customs.gov.lk/customs-tariff/import-tariff/>) adresinden ulaşılabilir.

Gümrük vergisinin yanı sıra ithal edilen ürünlerden, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi (ÖTV), liman ve havaalanı geliştirme vergisi, özel emtia vergisi, ihracat geliştirme kurulu (EDB) vergisi (diğer adıyla cess) sosyal güvenlik katkı vergisi alınmaktadır.

Gümrük vergisi, gümrük değerine (yani işlem değerine) göre alınır. Sri Lanka'nın mevcut oranları %15 ve %20'dir (birkaç malda %0).

İç Vergiler ve Oranları

Sri Lanka'da vergilendirme prosedürleri ve oranları çoğunlukla karmaşık olmakla birlikte, ayrıntılı bilgiye Gelir İdaresi'nin web sitesinden (<https://www.ird.gov.lk/en/sitepages/default.aspx#>) ulaşılabilir.

Gelir Vergisi: Sri Lanka'da Gelir vergisi, 2017 tarihli ve 24 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun, 2021 tarihli ve 10 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile değiştirildiği şeklinin hükümlerine göre tahsil edilir. Gelir Vergisi Kanunu, 1 Nisan 2018'den sonra başlayan her değerlendirme yılı için her kişinin elde ettiği veya elde edeceği kazanç ve karlar üzerinden gelir vergisi tahsil etme, alma ve toplama yasal yetkisini sağlamaktadır.

Gelir kaynakları aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- *İstihdam Geliri:* Bir bireyin bir yıllık istihdamdan elde ettiği kazanç ve kârları ifade eder.
- *İşletme Geliri:* Bir kişinin bir yıllık değerlendirme dönemindeki işinden elde ettiği gelir, o kişinin o yıl içinde yaptığı işten elde ettiği kazanç ve kârdır.
- *Yatırım Geliri:* Bir kişinin bir yatırımdan elde ettiği gelir, değerlendirme yılı için, o kişinin o yıl yaptığı yatırımdan elde ettiği kazanç ve kârdır.
- *Diğer Gelirler:* Bir kişinin bir yıllık değerlendirme için diğer kaynaklardan elde ettiği gelir, o kişinin herhangi bir kaynaktan elde ettiği kazanç ve kârlardır, ancak rastgele ve tekrarlanmayan nitelikteki kazançlar buna dâhil değildir.

Bir yıllık değerlendirme süresince Sri Lanka'da ikamet eden veya bir yıllık değerlendirme süresince Sri Lanka'da ikamet etmeyen, ancak Sri Lanka vatandaşı olan bir birey, toplamda şu muafiyetten yararlanacaktır: 1 Ocak 2020 sonrasında başlayan her bir yıl için 3.000.000 Rs. üzeri gelire sahip olanlar gelir vergisine tabidir.

Katma Değer Vergisi: 2002 tarihli 14 Sayılı Kanun'la getirilmiş olup 1 Ağustos 2002 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. KDV Kanunu, mal ve hizmet tüketimine uygulanan benzer bir vergi olan Mal ve Hizmet Vergisi'nin (GST) yerini almıştır.

Bu, mal ve hizmetlerin yurtiçi tüketimine uygulanan bir vergidir. Sri Lanka'ya ithal edilen mallar ve Sri Lanka'nın bölgesel sınırları içinde tedarik edilen mal ve hizmetler bu verginin konusudur. Mal ve hizmetlerin üretim ve dağıtım zincirindeki her aşamadaki artımlı değer üzerinden alınan çok aşamalı bir vergidir. Vergi, mal veya hizmetlerin nihai veya son tüketicisi tarafından ödenir. Dolaylı bir vergidir ve Hükümet, üretim ve dağıtım zincirindeki tüm aracı tedarikçiler aracılığıyla, nihai tüketici tarafından ödenen tutara eşit bir tutarı sonunda alacaktır.

Finansal hizmetlerdeki vergilendirme hariç KDV için vergilendirme:

- Üreticiler,
- İthalatçılar,
- Hizmet sağlayıcılar,
- İhale sözleşmesi kapsamında mal tedarik eden tedarikçiler,
- Toptan ve perakende ticaret

faaliyet alanlarını kapsamaktadır.

Kayıt Eşiği

- Herhangi bir kişi tarafından finansal hizmetler haricindeki mal veya hizmetlerin vergiye tabi arzının değeri (toptan ve perakende ticaret dahil; 01.01.2024 tarihinden itibaren) çeyrek yıl için 15 milyon Rs.yi, 12 aylık dönem için 60 milyon Rs.yi aşarsa.
- Belirli bir kurum veya diğer bir kişi tarafından sağlanan finansal hizmetlerin değeri çeyrek yılda 3 milyon Rs.yi, yılda 12 milyon Rs.yi aşarsa.
- Gönüllü Kayıt: Kayıt eşiğinden bağımsız olarak, vergiye tâbi bir tedarik gerçekleştiren herhangi bir kişi gönüllü kayıt için başvuruda bulunabilir.

Sri Lanka'da ihracata konu ürünler dışındaki tüm ürünlerde standart oran %18'dir.

Sosyal Güvenlik Katkı Vergisi (SSCL): 25 sayılı 2022 tarihli Sosyal Güvenlik Katkı Vergisi Kanunu uyarınca 01 Ekim 2022 tarihinden itibaren uygulanmaya başlamıştır. Her kayıtlı kişi, tahakkuk esasına göre bu vergiyi ödemek zorundadır.

Sorumluluk kapsamı: SSCL, aşağıdaki durumlarda her vergi mükellefi tarafından ödenir (birey veya tüzel kişi, tüzel veya tüzel kişiliği olmayan kişiler topluluğu, bir yönetici, sivil toplum kuruluşu ve hayır kurumu anlamına gelir):

- Herhangi bir malın ithalatında.
- Herhangi bir malın imalat işinin yürütülmesinde.
- Herhangi bir türde hizmet sağlama işinin yürütülmesinde.
- Herhangi bir malın toptan veya perakende satış işinin yürütülmesinde; bu, malın ithalatını ve satışını da kapsar (Madde No. 2'nin uygulandığı bir üreticinin söz konusu malı satması hariç).

Kayıt Eşiği: Finansal hizmetler dışında, herhangi bir kişi tarafından yapılan vergiye tabi mal veya hizmet arzının değeri (toptan ve perakende ticaret dahil; 01.10.2022 tarihinden itibaren), bir çeyrekteki ciro toplamı 15.000.000 Rs.yi aşıyorsa veya aşması muhtemelse veya 01.01.2024 tarihinde veya sonrasında başlayan herhangi bir dönem için ardışık dört çeyrekteki ciro toplamı 60.000.000 Rs.yi aşıyorsa veya aşması muhtemel ise ciro üzerinden %2,5 oranında tahsil edilir.

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Sri Lanka Standartları Enstitüsü (SLSI), 1964 tarihli 38 sayılı Seylan Standartları Bürosu Yasası uyarınca kurulan Sri Lanka Ulusal Standartlar Kuruluşu'dur. Kurum, Yasa yürürlükten kaldırılıp yerine 1984 tarihli 6 Sayılı Sri Lanka Standartları Enstitüsü Yasası yürürlüğe girinceye kadar Seylan Standartları Bürosu adı altında faaliyet göstermiştir.

SLSI, Sri Lanka'daki Ulusal Standartlar Kurumu olması nedeniyle Cenevre merkezli Uluslararası Standardizasyon Örgütü'nün (ISO) bir üyesidir. ISO üyesi olan SLSI, ulusal düzeyde standartlar, teknik düzenlemeler ve standartlarla ilgili faaliyetler hakkında toplumu bilgilendirmekten sorumludur.

SLSI ürün standartlarını belirler, Zorunlu İthalat Muayene Planı kapsamındaki ithalatları (<https://slsi.lk/web/wp-content/uploads/2024/04/QA-ITEMS-COVERED-UNDER-IMPORT-INSPECTION-SCHEME.pdf>) onaylar ve ürün testleri, ihracat öncesi muayene, kalibrasyon, bazı elektronik ürünlerin enerji verimliliklerinin etiketlenmesi (<https://slsi.lk/web/en/downloads/#energy-labeling>), organik ürünlerin sertifikalandırılması ve ISO kalite yönetimi eğitimlerini gerçekleştirir. SLSI ayrıca, Uluslararası Elektroteknik Komisyonu ve Uluslararası Telekomünikasyon Birliği'ne üyedir.

SLSI kalite yönetimi ve güvencesi konusunda halihazırda ISO 9001 serisi standartlarını, çevre yönetim sistemleri konusunda ISO 14000 standartlarını, gıda güvenliği ve standartları konusunda ISO 22000'i, İyi Yönetim Uygulamaları Sertifikası'nı (GMP) ve Organik Sertifikası'nı, iş güvenliği konusunda OHSAS 18001'i, gıda güvenliği yönetimi konusunda ISO 22000'i ve bilgi güvenliği yönetimi konusunda ISO 27000'i benimsemiştir.

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Kurum (SLSI), hâlihazırda Bilim ve Teknoloji Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet göstermektedir ve yukarıdaki Yasa uyarınca, üyeleri Bakan tarafından atanan bir "Konsey" tarafından yönetilmektedir. Konsey, ilgili Kurum ve Kuruluş ve üniversitelerde görev yapmakta olan 11 temsilciden oluşmaktadır.

Sri Lanka Standartları Enstitüsü Metroloji Bölümü, ISO 17025 akredite kalibrasyon laboratuvarı olarak ulusal ölçüm sisteminin yükümlülüğünü yerine getirmektedir.

Kurum tarafından tutulan referans standartlar aracılığıyla oluşturulan ulusal/uluslararası

standartlara izlenebilir, geniş bir ölçüm yelpazesini kapsayan kapsamlı bir endüstriyel kalibrasyon hizmetinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Test/kalibrasyon raporları, ISO 17025 gerekliliklerine uygun tüm bilgileri içermekte olup, ayrıca kalite yönetim sistemlerinin uluslararası standartlara uygunluğunun sağlanması hedeflenmektedir.

Sri Lanka Uygunluk Değerlendirme Akreditasyon Kurulu (SLAB) (<https://www.slab.lk>), Sri Lanka Uygunluk Değerlendirme Akreditasyon Kurulu Yasası olan 2005/32 sayılı Kanun uyarınca kurulan Sri Lanka Ulusal Akreditasyon Otoritesi'dir. Kurul, Ticaret Bakanlığı'nın yetki alanında faaliyet gösterir ve SLAB atanmış 13 üyeden oluşan bir "Konsey" tarafından yönetilir. SLAB Başkanı aynı zamanda Akreditasyon Kurulu'nun İcra Kurulu Başkanı'dır.

Sri Lanka Ulusal Akreditasyon Otoritesi olarak Kurul, akreditasyon faaliyetlerini teşvik etme ve iç piyasa ve dış pazarlara mal ve hizmet sunumunda uygunluk değerlendirmelerini kolaylaştırmak için gerekli akreditasyon hizmetlerini sağlamaktadır.

SLAB, Uluslararası Laboratuvar Akreditasyon İşbirliği (ILAC), Asya Pasifik Laboratuvar Akreditasyon İşbirliği (APLAC) ve Pasifik Akreditasyon İşbirliği'ne (PAC) üyedir. Kurul, uygunluk değerlendirmesine dahil olan test laboratuvarlarını, tıbbi laboratuvarları ve denetim ve sertifikasyon kuruluşlarını akredite etmekten sorumludur. Akredite kuruluşların listesi yukarıdaki web sitesinde mevcuttur.

Sri Lanka'da helal sertifikasyonu, bağımsız ve yetkili bir sertifika kuruluşu olan Helal Değerlendirme Konseyi (HAC) tarafından gerçekleştirilmektedir. Sri Lanka makamları tarafından Helal Sertifikası alınması gerekli değildir.

HAC, Sri Lanka'da helal standartlarına ilişkin profesyonel ve uluslararası kabul görmüş uyumluluk denetimlerini onaylayan ve yürüten tek kuruluştur. Kuruluş ayrıca, Sri Lanka Standartları Enstitüsü tarafından ISO 9001: 2015 Kalite Yönetim Sistemi (QMS) sertifikasına sahiptir.

Konsey, GSO 2055-2:2015 ve ISO/IEC 17065:2012 standartlarına göre Körfez İşbirliği Konseyi (GCC) Akreditasyon Merkezi (BAE, Suudi Arabistan, Katar, Umman, Bahreyn, Kuveyt) tarafından akredite edilmiş olup, JAKIM (Malezya), MUI (Endonezya), ESMA (BAE), MUIS (Singapur), CICOT (Tayland) gibi önde gelen otoriteler tarafından küresel çapta tanınmaktadır.

Sri Lanka'da Müslümanlara yönelik olarak mal ve hizmetlerde helal standartlarını uygulayan şirketleri belirleyen Helal Logosu (<https://www.hac.lk/en/about-hac/halal-logo>) kullanılmakta olup helal sertifikası almak için gereken prosedürlere (<https://www.hac.lk/en/halal-certification/schemes-requirement>) adresinden ulaşılabilmektedir. Sri Lanka'da çoğunlukla restoran, otel ve hayvansal ürünlerin üretim faaliyetini gerçekleştiren işletmeler tarafından tercih edilen sertifikaya sahip markalara (<https://www.hac.lk/en/certified-brands/consumer>) adresinden ulaşılabilmektedir.

Sri Lanka'ya ithal edilen ürünlerin teknik düzenlemelere uyması zorunludur. Zorunlu İthalat Denetim Planının (CIIS) amacı, bu plan kapsamında ithal edilen ve ilgili yönetmeliklerde belirtilen ürünlerin yakından izlenmesini ve ilgili Sri Lanka Standart Spesifikasyonu'na (SLS)

uygunluğunun değerlendirilmesini sağlamak ve Sri Lanka Gümrük Departmanı'na eşyaların serbest bırakılması konusunda tavsiyelerde bulunmaktadır. Bu zorunlu ithalat denetim planı, 1969/1 sayılı İthalat ve İhracat Kontrol Yasası uyarınca 29 Mart 2018 tarihli 2064/34 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ulusal sağlık ve güvenlik gereklilikleri temelinde belirlenen 122 ürüne uygulanır (<https://www.customs.gov.lk/wp-content/uploads/2024/08/Consolidated-Import-Control-List-28.06.2024.pdf>). Anılan düzenleme kapsamında, söz konusu ürünlerin ithalatında ilgili Sri Lanka standartlarına uygunluk kontrol edilmektedir.

SLSI, ihracatçı ülkenin ulusal akreditasyon kuruluşunca akredite edilmiş laboratuvarlar tarafından verilen sertifikaları kabul etmektedir. SLSI ayrıca ihracatçı ülkenin ulusal standartlar kuruluşu tarafından verilen kalite sertifikalarını veya kayıtlı üreticiler tarafından verilen sertifikaları da kabul etmektedir. Tüm bu emtia rastgele kontrollere tabidir. Sertifikası olmayan ürünler örneklenerek test edilir. SLSI, Sri Lanka'daki test laboratuvarları için akreditasyon uygulamasını da yürütmektedir. SLSI akreditasyonu gönüllülük esasına dayanmaktadır ve laboratuvarları test ve kalibrasyon yeterliliği açısından ISO/IEC 17025 genel gerekliliklerine uygunluk kapsamında akredite etmektedir.

Belirli ürün türleri için, İthalat ve İhracat Kontrol Bölümü olan "DIEC"ten ithalat lisansı almak gerekir. Bir ürün lisansa, belirli sağlık/bitki sağlığı veya teknik önlemlere tabi değilse, doğrudan gümrüğe bir beyan sunularak ürünün ithalatına devam edilebilmektedir. (<https://sriankatradeportal.gov.lk/index.php?r=searchProcedure/view1&id=1>) adresinden detaylı bilgiye ulaşılabilmektedir. İthal edilecek mallar sağlık ve bitki sağlığı önlemlerine tâbi ise, bu ürünlerle ilgili özel düzenlemelere uyulması gerekecektir. Uyulacak prosedürlere ilişkin bilgiler aşağıdaki bağlantılardan ulaşılabilmektedir.

(<https://sriankatradeportal.gov.lk/index.php?r=SearchProcedure/index>)

(<https://sriankatradeportal.gov.lk/index.php?r=tradeInfo/index>)

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Sri Lanka Hükümeti'nin 14 Şubat 2023 ve 27 Aralık 2023 tarihli Resmî Gazetelerde yayımladığı Yeni Gıda (Etiketleme ve Reklamcılık) Yönetmeliklerine (2022) göre; 01 Ocak 2025'ten geçerli olmak üzere ürün adı üç dilde (İngilizce, Sinhala ve Tamilce) kalın harflerle yazılmalıdır. Marka adı ise bu dillerden en az birinde yazılmalıdır.

İthal edilen gıda ürünleri için menşe ülke, ithalatçının adı ve adresi görünmelidir. Gıdalar toplu olarak ithal edildiğinde ve yeniden paketlenildiğinde, paketlerin tüm etiketleri silinmez mürekkep veya boya ile büyük ve kalın harflerle yazılmalıdır. Konteyner kargoda, elleçlemenin dikkatli yapılması için ağırlık, ağırlık merkezi ve askı veya tutma noktaları işaretlenebilir. Sri Lanka'ya gönderilen mallar ısıya, neme ve sert elleçlemeye dayanacak şekilde iyi paketlenmiş olmalıdır. Nakliye işaretleri, alıcı sipariş numarasını ve giriş limanını göstermelidir. Üretim ve yeniden paketleme tarihi de etiketin üzerinde yer almalıdır.

Genetiği değiştirilmiş ürünlerin de etiketlerin üzerinde belirtilmesi zorunlu olup, Sri Lanka'ya gönderilecek gıda ürünlerinin tüm etiketleme kurallarına detaylı olarak Sağlık Bakanlığı'na bağlı Gıda Kontrol İdare Birimi'nin aşağıdaki adresinden ulaşılabilmektedir.

(https://eohfs.health.gov.lk/food/index.php?option=com_content&view=article&id=18&Itemid=159&lang=en)

Teknik Engeller

Sri Lanka'daki gıda denetimi Sağlık Bakanlığı'nın sorumluluğundadır. Bu konuda yasal dayanak 1980 tarihli 26 Sayılı Gıda Kanunu'dur. Sri Lanka'ya ulaşan gıdaların insan tüketimi için güvenli olmasını sağlamak amacıyla, Sri Lanka Sağlık Bakanlığı'na bağlı Gıda Kontrol İdaresi Birimi (FCAU) tarafından sınırda gıda ithalat kontrol prosedürleri uygulanmaktadır. (https://eohfs.health.gov.lk/food/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=136&lang=en)

Hayvan Sağlığı ve Üretimi Bakanlığı'nın kontrolünde olan canlı hayvanlar, çiğ et ve yemler ile Tarım Bakanlığı Bitki Karantina Dairesi Başkanlığı tarafından kontrol edilen bitkisel ürünler hariç olmak üzere tüm gıda maddelerinin kontrolünü düzenler. Bu düzenleyici amaçlar doğrultusunda da ithal edilen tüm gıda ürünleri: Yüksek Riskli Gıdalar (Balık, süt, et ve yumurta), Orta Riskli Gıdalar (İşlenmiş hayvansal ürünler) ve Düşük Riskli Gıdalar (Tahıl bakliyat, meyve ve sebze ürünleri) olmak üzere 3 kategoriye ayrılmıştır. (https://eohfs.health.gov.lk/food/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=136&lang=en)

Bunun yanı sıra; Sri Lanka Hükümeti'nin, DTÖ Ticareti Kolaylaştırma Anlaşması kapsamında attığı adımlar doğrultusunda 2016 yılında bir Ulusal Ticaret Kolaylaştırma Komitesi (NTFC) kurulmuştur. Sri Lanka, Temmuz 2018'de bir çevrimiçi ticaret bilgi portalı da (<https://sriankatradeportal.gov.lk/>) başlatmıştır. Yukarıda da bilgi verildiği üzere, ticaretle ilgili tüm hususlar ayrıntılı olarak söz konusu portalda yer almaktadır.

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikengel.ticaret.gov.tr/>). Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif

olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Sri Lanka, Dünya Ticaret Örgütü (WTO) ve Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nün (WIPO) bir üyesidir. Bu çerçevede, DTÖ'nün Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması (TRIPs) ile belirlenen fikri mülkiyet haklarına ilişkin uluslararası kurallara uymakla yükümlüdür ancak Madrid Protokolü'ne taraf değildir.

Bu minvalde, Sri Lanka'daki mevcut fikri mülkiyet yasal rejimi, çeşitli fikri mülkiyet hakları ve bunların edinilmesi, yönetimi ve uygulanması için hükümler içeren 2003 tarihli 36 sayılı Fikri Mülkiyet Hakları Yasası tarafından yürütülmektedir. Bu yasa kapsamında kurulan Sri Lanka Ulusal Fikri Mülkiyet Ofisi, Sri Lanka'daki fikri mülkiyet sisteminin yönetimi ve kontrolünden sorumlu olan tek resmi kurumdur.

Fikri Mülkiyet Hakları Yasası, telif haklarını ve ilgili hakları; endüstriyel tasarımları; patentleri, ticari markaları ve hizmet markalarını; ticari adları; entegre devrelerin düzen tasarımlarını; coğrafi işaretleri; haksız rekabeti ve açıklanmamış bilgileri (örneğin ticari sırları) düzenler. Tüm ticari markalar, tasarımlar, endüstriyel tasarımlar ve patentler Ulusal Fikri Mülkiyet Ofisi'ne tescil ettirilmelidir.

Ayrıntılı bilgiye (<https://www.nipo.gov.lk/web/index.php?lang=en>) adresinden ulaşılabilmektedir.

Dağıtım Kanalları

Sri Lanka'nın dış ticareti başkent Kolombo'da yoğunlaşmış olup, ürünlerin yurt dışına çıkışı ve yurt dışından gelişinde Kolombo Limanı en önemli ve ilk duraktır. İthalatın büyük bölümü yine büyük firmalar tarafından sürdürülmektedir.

Sri Lanka pazarına girmek için yerel distribütörleri kullanmak en kolay yöntemlerden biridir. Genellikle, yerel firmalar yerel iş uygulamalarında oldukça bilgili oldukları için bu, başarılı bir şekilde rekabet etmek için en iyi yöntemdir. Birçok yabancı firma, finansal istikrar ve teknik yeterlilik temelinde yerel acenteleri seçmeyi tercih etmektedir. Ancak, ürünler stoklama, servis veya ülke çapında dağıtım gerektiriyorsa, büyük firmalar genellikle daha iyi bir seçimdir. Acentelere ödenen satış komisyonları, satış hacmine ve ürün fiyatına bağlı olarak değişmektedir. Acentelik ilişkileri, verimsizlik, kötüye kullanma veya acentelik anlaşmasında belirtilen diğer koşulları yerine getirememesi nedeniyle sonlandırılabilir. Yerel pazara girmeden önce potansiyel bir acentenin/distribütörün uygunluğu konusunda gerekli araştırmayı yapmakta fayda görülmektedir.

Büyük Mağazalar: Genellikle orta ve yüksek gelirli yerel tüketiciler ile ülkede yaşayan yabancı nüfusu hedefleyen büyük ölçekli perakende işletmeleridir. Normalde ortalama piyasa fiyatlarında veya daha yüksek fiyatlarla geniş bir yelpazede modern ve yüksek kaliteli yerli ve ithal ürünler satmaktadırlar. Sri Lanka bir Çin yatırımı olan "One Galle Face Mall" ve büyük ölçüde Singapur yatırımı olan "Havelock City Mall" alışveriş merkezleri bu kategorinin başlıca

oyuncularıdır.

Süpermarketler: Orta ve yüksek gelirli yerel tüketiciler ile Sri Lanka'da yaşayan yabancı nüfusa yöneliktirler. Ev tüketim malları, çok çeşitli taze yiyecekler ve ithal ürünler satılmaktadır. Başlıca zincir işletmeler arasında Keells, Cargills, Arpico, Spar ve Glomark bulunmaktadır.

Ev eşyaları ve elektronik eşya marketler: Abans, Arpico ve Singer en önemlileridir.

Tüketici Tercihleri

Sri Lanka'da son yıllarda tüketici satın alma gücünde ve harcama alışkanlıklarında önemli değişimler yaşanmıştır. Pandemi sonrası Sri Lanka başta turizm olmak üzere gelirlerinin düşmesi neticesinde uluslararası kredileri ödeyemediği, yakıt ve enerji, gıda, ilaç ve diğer temel ihtiyaç maddelerinde kıtlıkla karşı karşıya kalarak ekonomisi dibe vurmuştur.

Tarihsel olarak yüksek borçlanma maliyetleri, artan enflasyon, devalüasyon, azalan turizm ve çeşitli vergi reformlarının uygulanması, işçi sınıfına mensup tüketicilere önemli bir darbe vurmuştur. Birden fazla krizin etkilerinin ardından harcama gücünde ciddi bir düşüş gören Sri Lankalılar, günlük ihtiyaçlarını satın alırken çok temkinli hale gelmişlerdir.

Yaşanan ağır ekonomik kriz nedeniyle, temel ihtiyaç maddelerine gelince tüketici davranışında dikkate değer bir değişim ortaya çıkmıştır. Bu kategori, tüketicilerin çamaşır tozu ve sabun gibi ev/kişisel bakım ürünlerinin kullanımını azaltması ve sınırlı kaynaklarını başka yerlere tahsis etmesiyle tüketimde benzeri görülmemiş bir düşüşe neden olmuştur. Temel ihtiyaç maddelerinin yanı sıra gıda tüketiminde de büyük düşüşler yaşanmıştır.

2024 yılından itibaren, IMF anlaşması kapsamında uygulanan reformlar ve yönetim değişikliği sonrasında ekonomik toparlanma başlasa da, tüketim tercihleri halen temkinlidir.

Halk gelirlerin düşüklüğüne bağlı olarak uygun fiyatlı ürünleri tercih etme eğilimindedir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Düşük gelir grubuna sahip Sri Lankalı tüketicilere satışta fiyat en önemli unsurdur.

Sri Lanka pazarına girişte pazarlama ve satış için yerel mevzuatı bilen bir acente/distribütör kullanılması önerilmektedir. Gıda ürünlerinin satışı için, büyük alışveriş merkezlerinde ya da süper market zincirlerinde tadım sunumlarının yapılması, promosyonlar ve indirimli ürünlerin satışı başarılı pazarlama stratejileri arasında sayılmaktadır. Bunun yanı sıra, Sri Lankalı tüketicilere yönelik yerel fuarlara katılımın sağlanması da marka bilinirliğine katkı sağlayacaktır.

Çeşitli medya kuruluşlarında reklamcılık ve pazarlama yaygındır. Gazeteler, radyo ve televizyonların yanı sıra sosyal medya kullanımı tanıtıma fayda sağlayacaktır.

Gıda dışı sektörlerde (özellikle ev-mutfak eşyası-mobilya- elektronik gibi) büyük alışveriş merkezlerinde bulunan ev eşyaları ve elektronik ürünler satan mağazalarda tanıtım faaliyetleri yapmak yerinde olacaktır.

Sri Lanka ile ticari ilişkiler kurma niyetinde olan iş insanlarının, Sri Lanka'daki iş ortaklarını fuar ya da diğer etkinlikler vasıtasıyla sürdürülebilir ve istikrarlı bir ticari hayatı olup olmayacağı ve güvenilirliği konusunda ölçme, ürün fiyat karşılaştırmaları, rakipleri ölçme, tüketici tercihleri vb. gibi konularda pazar araştırması yapmak için Sri Lanka'yı yerinde ziyaret etmesi tavsiye edilmektedir.

İhracatçılarımız, kendileri için en uygun dağıtım kanalını (yerel ithalatçılar, distribütörler, süpermarketler, perakendeciler vb.) belirlemeli ve ürünlerin Sri Lanka'ya ihracatını kolaylaştırmada ve teşvik etmede yararlandıkları temsilcileriyle iyi bir ilişki kurmalıdırlar.

İhracatçılarımızın, hedef müşterilerle (perakendeciler, oteller, restoranlar ve süpermarketler) ulaşmak için, güçlü yerel bağlantıları olan, Sri Lanka'ya ithalat prosedürlerini iyi bilen, yerel dile hâkim bir temsilci ile çalışması da önemlidir.

Sri Lanka pazarında ürünlerin yerel zevklere ve tüketici tercihlerine göre ayarlanması ve rekabetçi bir fiyat belirlenmesi önemlidir.

Kamu İhaleleri

Sri Lanka, DTÖ Kamu Alımları Anlaşması'na (GPA) taraf değildir. Ancak Nisan 2003'ten bu yana GPA'nın gözlemcisi konumundadır.

Sri Lanka, uluslararası tedarik standartlarını takip etmeyi açıkça taahhüt etmiştir ancak uluslararası tedarik standartlarının uygulanması özellikle de uluslararası finans kuruluşları tarafından finanse edilmeyen projeler ve mallar için genellikle zayıftır. İyi bilgilendirilmiş yerel acenteler bu ihaleleri kazanmanın anahtarı olabilir, ancak en bağlantılı yerel firmalar bile hükümet ihale sürecinde zorluk çekebilmektedir.

Sri Lanka'da bakanlıklar ve kamu kurumları tarafından mal satın alma, inşaat işleri, onarım ve hizmet faaliyetleri ile danışmanlık çalışmalarında ihale duyuruları yapılmaktadır.

Başta Asya Kalkınma Bankası (ADB), Dünya Bankası ve Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) devlet ihalelerinde proje finansmanının başlıca yabancı kaynaklarıdır. Ayrıca Hindistan, Japonya ve Çin gibi ülkeler de uzun vadeli imtiyazlı krediler sağlayarak büyük hükümet projelerini finanse eder.

Dolayısıyla bu kurumların finansman sağladığı projeleri takip etmek faydalı olacaktır.

Bunun yanı sıra, Sri Lanka Maliye Planlama ve Kalkınma Bakanlığı (<https://www.treasury.gov.lk/web/procurement>) ile Sri Lanka Ulusal İhale Komisyonu'na (<https://nprocom.gov.lk/>) ait internet sitelerinden kamu ihalelerine ilişkin duyurular, mevzuat ve

kılavuzlara aynı zamanda elektronik kamu ihale sisteminden (<https://www.promise.lk/>) yine güncel duyurulara ulaşılabilmektedir.

Bunun yanı sıra bakanlıkların ve kamu kurumlarının da internet sitelerinin takip edilmesi faydalı olacaktır.

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Sri Lanka Merkez Bankası verilerine göre 2024 yılında Sri Lanka gayrı safi milli hasılasının (GSMH) %7,4'ü tarım ürünlerinden sağlanmıştır. Sektörel bazda istihdamın da yaklaşık %25'i de tarım sektöründe bulunmaktadır.

Tarım

Adanın başlıca tarım ürünleri arasında yer alan çay, yıllık 340 bin ton civarı üretimiyle dünyanın dördüncü büyük çay üreticisi konumundaki Sri Lanka'nın ihracatında önemli yer tutmaktadır. Benzer şekilde Sri Lanka'nın yıllık kauçuk üretimi yaklaşık 100.000 ton, hindistan cevizi üretim miktarı ise 2,5-3 milyon adettir.

Ülkenin bir başka önemli tarım ürünü ise pirinçtir. Ekili alanların yaklaşık %34'ü bu ürüne ayrılmıştır. Yıllık 3,1 milyon ton civarı pirinç üretilen ülkede yaklaşık 1,8 milyon çiftçi ailenin pirinç üretimiyle uğraştığı tahmin edilmektedir. Ülkede üretilen pirinç, iç ihtiyacın %95'ini karşılamaktadır.

Sri Lanka'nın ihracatında en önemli bitkisel tarım ürünleri arasında çay, hindistan cevizi, tarçın ve kauçuk yer almaktadır. Yaklaşık 1,9 milyar dolarlık gıda ve içecek ithalatında da başta ülkemiz ihracatı için de potansiyel arz eden buğday ve buğday unu olmak üzere tahıl ve pirinç ve mercimek gibi bakliyat ürünleri yer almaktadır. Buğday ithalatında Romanya ve Avustralya başlıca tedarikçileri arasında yer alırken mercimek de Hindistan'dan ithal edilmektedir.

Bunun yanı sıra Sri Lanka'nın önemli ölçüde gübre ithalatı bulunmaktadır.

Hayvancılık

Sri Lanka'da kısıtlı bir hayvancılık bulunmaktadır. Yıllık 2,5-3 milyar adet yumurta ve 200-250 bin ton tavuk üretimi bulunmaktadır. Süt ürünlerinde yıllık 2 bin ton civarı ithalatı bulunan Sri Lanka net ithalatçı konumdadır.

Balıkçılık

Sri Lanka, 21.500 km²'lik bir alanı kaplayan karasuları, 517.000 km²'lik BM tarafından yetkilendirilen Münhasır Ekonomik Bölgesi, 260.000 hektarlık tatlı su kütleleri, 158.000 hektarlık lagünler ve haliçler, 71.000 hektarlık mangrov bölgeleri, çamur düzlükleri ve tuz bataklıkları ve ülkenin büyüyen su ürünleri yetiştiriciliği sanayisi sayesinde önemli bir balıkçılık kaynakları stokuna sahiptir.

Sri Lanka'nın toplam balık üretimi yıllık ortalama 410 bin tondur. Üretiminin yaklaşık %25' i tatlı su kaynaklarından sağlanırken % 75'i de okyanustan sağlanmaktadır. İthalatı da yıllık 50 bin ton düzeyindedir.

Balıkçılık sektörü Sri Lanka'nın sosyal ve ekonomik yaşamında önemli bir rol oynar. Kendi kültürü, geleneği ve yerel dili olan büyük bir sanayidir ve kıyı şeridi boyunca yaşayan büyük bir

nüfusa geçim kaynağı sağlar. Bu sektörde yaklaşık 2,4 milyon kişi doğrudan ve dolaylı olarak istihdam edilmektedir. Başlıca paydaşlar balıkçılar, yetiştiriciler, işleyiciler, lojistik, soğuk zincir, paketleme ve diğer hizmet sağlayıcılarıdır. 32 şirketin AB onaylı işleme tesisleri işletmesiyle deniz ürünleri ihracatı yapan 75'ten fazla orta ve büyük ölçekli şirket bulunmaktadır.

Sanayi

Sri Lanka Merkez Bankası verilerine göre 2024 yılında Sri Lanka GSMH'sinin %28,5'u sanayi sektöründen sağlanmıştır. Sektörel bazda istihdamın da yaklaşık %25'i de sanayi sektöründe bulunmaktadır.

Hazır Giyim ve Tekstil Sektörü

Sri Lanka'nın giyim ve tekstil üretim endüstrisi, Sri Lanka ekonomisine en önemli ve dinamik katkıyı sağlayan sektördür. Tamamen özel mülkiyete sahip ve özel olarak işletilen Sri Lanka giyim ve tekstil üreticileri, araştırma, geliştirme ve inovasyon merkezleri aracılığıyla sofistike ve yaratıcı çözümler sunmak için geleneksel ihracat ve terzilik tasarımlarının ötesine geçmek için uluslararası pazardaki fırsatları başarıyla kullanmıştır. Sektörün değeri 2024'de 5 milyar dolar civarına ulaşmıştır ve ekonomik krizin sektöre girdilere erişimi kısıtlamasıyla yerel tedarik zincirlerine yatırımı artırarak 2025'e kadar 8 milyar dolar değerinde ihracat hedeflemektedir. Sektör, ihracat gelirinin %39'unu oluşturmaktadır.

Sri Lanka giyim sektöründeki tüm faaliyetler özel kuruluşlar tarafından yürütülmektedir. Ayrıca iş gücüne eğitim, iyi ücretler, ikramiyeler ve diğer faydalar sağlamaktadırlar. İş yaratma ve istihdam tüm sektör için hayati öneme sahiptir. Ülkede mevcut olan başka hiçbir sektör giyim sektörünün sunduğu gibi bir iş imkanı sunmamaktadır. Sektör doğrudan 350.000 kişiyi istihdam ederken, dolaylı olarak bu iş gücünü sürdürmek için yaklaşık 350.000 kişiyi daha istihdam etmektedir.

Giyim sektöründe hizmet veren çalışanların toplam sayısı, ülkenin tüm endüstriyel iş gücünün %15'ini temsil etmektedir. Sri Lanka giyim sektörü de kadınların güçlendirilmesinin vurgulandığı bir sektördür. Yerel sanayiye hizmet veren hemen hemen her kadın çalışan, hizmetleri için iyi bir tazminat aldıkları için finansal olarak bağımsızdır. Toplam kadın iş gücü katılımı %34'e yakındır.

Öte yandan Sri Lanka tekstil ve hazır giyim sektörü aynı zamanda ithalatçıdır. 2024 yılında ülkenin 2,8 milyar dolarlık ithalatı bulunmaktadır. Hâlihazırda, ülkemizden de ithal ettiği ürünler arasında sektörün kullanımına yönelik kumaş, iplik aksesuarlar, tekstil kimyasalları vb. ürünler yer almaktadır.

Hizmetler

Sri Lanka Merkez Bankası verilerine göre 2024 yılında Sri Lanka GSMH'sinin %57,9'u hizmetler sektöründen sağlanmaktadır. Sektörel bazda istihdamın da yaklaşık %50'si de hizmetler sektöründe bulunmaktadır.

Bir turizm ülkesi olan Sri Lanka'nın Kovid-19 pandemisinde derin yara alan turizm sektörünün de toparlanmasıyla 2024 yılında hizmet ihracatı bir önceki yıla göre %27,6 oranında artış sağlayarak, 6,9 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. İthalatı da %47 oranında artarak 3,5 milyar dolar seviyesine gelmiştir.

Turizm

Sri Lanka'nın en önemli gelir kaynaklarından biri olan turizm sektörü ihracatı 2024 yılında bir önceki yıla göre %53,2 oranında artış sağlayarak 3,2 milyar dolar ve turist sayısı da yine %50 oranında artış ile 2 milyon kişiye ulaşmıştır. Sri Lanka, plajlar, yaban hayatı parkları, yağmur ormanları, çay tarlaları, antik kalıntılar, Budist kültürel alanları ve festivaller dahil olmak üzere çeşitli cazibe merkezleri sunmaktadır.

Sri Lanka'ya İstanbul'dan direk uçuş sağlayan Türk Havayolları ayrıca turizm sektörü olduğu kadar kargo taşımacılığı da yapmaktadır. Sri Lanka'ya uçuş sağlayan en önemli havayolları arasında ayrıca Sri Lanka Havayolları, Singapur Havayolları, Emirates ve Katar Havayolları bulunmaktadır.

Her ne kadar turizm sektörü yatırım açısından potansiyel arz etse de ekonomik kriz sonrasında sert ekonomik politikalar inşaat ve yatırımların sürdürülmesine zarar vermiştir. Bu nedenle halen çok net olmayan ekonomik ortam nedeniyle yatırım ve otel inşaatları bekleyebilmektedir. Başkent Kolombo'da faaliyet gösteren lüks otellerin arasında Hilton, Marriott, Shangri-La, Movenpick ve Ramada by Wyndham yer almaktadır.

Bunun yanı sıra turizm ticaret fırsatları da sunmaktadır. Turizm sektörü, inşaat ve gıda sektörü başta olmak üzere altyapı, teknoloji ve danışmanlık hizmetleri, otel ekipmanları, mobilya, su arıtma sistemleri, elektrik sistemleri, enerji tasarruflu ekipmanlar, restoran ve mutfak ekipmanları, yiyecek ve içecek, banyo aksesuarları, SPA ve fitness ekipmanları ve su sporları ekipmanları gibi çeşitli alanlarda ihracatımız açısından potansiyel arz etmektedir.

Müteahhitlik ve Altyapı

Pandemi döneminde yaşanan ekonomik krizin ardından arz ve talep daralması nedeniyle Sri Lanka'da inşaat faaliyetleri ciddi bir gerileme yaşanmıştır. Hammadde ve yakıt kıtlığı, artan girdi maliyeti, tedarikçi kredisi eksikliği ve tamamlanan hükümet projelerinde gecikmiş ödemeler, sektörde durgunluğa neden olmuştur.

Artan hammadde maliyetleri ve yakıt ve enerji sıkıntısı nedeniyle önemli iş kayıpları ve inşaat projelerinde keskin bir düşüş yaşanmıştır.

Merkez Bankası'nın son raporlarına göre, ekonomide beklenen toparlanma, faiz oranlarında ve malzeme maliyetlerinde yaşanan düşüş ve askıya alınan kamu finansmanlı projelerin yeniden başlatılmasına ilişkin devam eden müzakereler nedeniyle firmaların kısa ve orta vadeye yönelik tutumu olumlu olmakla birlikte özellikle Dünya Bankası, Asya Kalkınma Bankası ve Asya Altyapı Yatırım Bankası gibi kuruluşların Sri Lanka'ya yönelik projelerinin takip edilmesi sektörde faaliyet gösteren ihracatçılarımız açısından faydalı olacaktır.

Madencilik

Sri Lanka'da madencilik büyük ölçüde kireçtaşı ve grafit (karbon) üzerinedir. Bundan başka, safir (gökyakutu), yakut topaz (sarı safir), turmalin (renkli şeffaf taş) ve zirkon gibi birçok kıymetli taş çıkartılmakta olup bu taşlar ülkenin önemli bir ihracat kalemini teşkil etmektedir. Kapsamlı jeolojik araştırmaların eksikliğinden dolayı Kamboçya'daki işletilebilir maden kaynaklarının boyutu net değildir ancak Maden ve Enerji Bakanlığı'na (MME) göre bakır, altının demir cevheri, çinko, kurşun, kalay, boksit, safir, yakut, kaolin ve kireçtaşı en yaygın kaynaklar arasındadır.

Değerli Taş ve Mücevher Sektörü

Sri Lanka, küresel mücevher ve takı ticaretiyle uzun bir geleneksel ilişkiye sahiptir ve değerli, doğal değerli taşları nedeniyle hazinelerin beşiği olarak bilinmektedir.

Büyük, orta ve küçük kategorilerine giren yaklaşık 300 safir, yakut, elmas ve mücevher ihracatçısı bulunmaktadır. İhracatçıların çoğu ülke genelinde dağılmış orta ve küçük ölçekli işletmelerdir.

Mücevher, takı ve elmas işleme sektörünün tamamında madenciler, kesiciler ve parlatıcılar, satıcılar, mücevher tasarımcıları ve zanaatkarlar, makineciler ve satış personeli dahil olmak üzere yaklaşık 650.000 kişi istihdam edilmektedir. Sri Lanka Merkez Bankası verilerine göre sektörün 382 milyon dolarlık ihracatına karşılık 217 milyon dolarlık ithalatı bulunmaktadır.

Enerji

Sri Lanka'da elektrik, üç ana kaynak kullanılarak üretilmektedir: Termik güç (kömür ve yakıt yağı dahil), hidroelektrik ve diğer geleneksel olmayan yenilenebilir enerji kaynakları (güneş enerjisi ve rüzgar enerjisi). Ancak, zayıf enerji politikaları, yenilenebilir enerjiyi genişletmedeki başarısızlıklar ve iletim şebekesinin modernizasyonu ve son on yılda yeni elektrik santrallerinin eksikliği, ülkedeki elektrik arzının gelişimini engellemiştir.

Ülke 2030 yılına kadar 70 enerji noktasını yenilemeyi planlamaktadır. Amaç, ülkenin mevcut 4.043 megavat (MW) olan güç üretim kapasitesini yenilenebilir enerjide önemli bir artışla yakın dönemde 6.900 MW'ya çıkarmaktır. Sri Lanka, Güney Asya standartlarına göre nispeten yüksek olan %98'lik bir şebeke bağlantısına ulaşmıştır. Ancak, mevcut ekonomik kriz, elektrik sektörü de dahil olmak üzere ekonominin tüm önemli kesimlerini etkilemiştir. Ülkedeki mevcut petrol rafinerisi ise oldukça eski ve yenilenmeye ihtiyacı vardır.

Sri Lanka Sürdürülebilir Enerji Otoritesi (SLSEA) yenilenebilir enerji imkanlarını aktif olarak teşvik etmektedir. Sri Lanka, Hint Okyanusu'ndaki konumu nedeniyle geniş güneş-rüzgar enerjisi kaynaklarına sahiptir.

Enerji sektöründeki fırsatlar arasında; rüzgar ve güneş santralleri, LNG santralleri, oto dizel yakıtlı santrallerin çift yakıtlı (sıvılaştırılmış doğal gaz) santrallere dönüştürülmesi, mini hidroelektrik santralleri, evsel güneş enerjisi sistemleri, rüzgar enerjisi, elektrik sayaçları ve anahtarları, enerji iletim ve kontrol sistemleri ve enerji kabloları yer almaktadır.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Sri Lanka'da iş dünyasının dili İngilizcedir. Kartvizitler bir zorunluluktur. İş kartları, saygının bir göstergesi olarak iki elle karşı tarafa takdim edilmek suretiyle verilmelidir.

Nezaket Sri Lanka'da çok değerlidir ve kişisel nezaket profesyonel iş birliklerinde önemli oynayabilir. Dakiklik çok önemli olmasa da çoğu randevu ve benzeri taahhüt yerine getirilir.

Sri Lanka iş kültüründe kartvizitlerin üzerinde mutlaka mobil telefon numaraları yer almaktadır. Profesyonel iletişim whatsapp ya da e posta ile gerçekleştirilmektedir.

Para Kullanımı

Sri Lanka rupisi (semboller: රු. Rs.; kod: LKR) Sri Lanka'nın para birimidir ve 100 sente bölünür. Sri Lanka Merkez Bankası tarafından çıkarılır ve genellikle Rs. olarak yazılır (ancak bazen belirsizliği gidermek için LKR de kullanılabilir).

03 Mart 2025 itibariyle:

1 TL yaklaşık 8,1 Sri Lanka rupisidir.

1 ABD doları yaklaşık 295 Sri Lanka rupisidir.

ATM'ler yaygın olarak mevcuttur ve genellikle MasterCard ve Visa kabul eder. ATM dolandırıcılığı (kart bilgisi hırsızlığı) bir risktir. ATM'leri kullanırken çevrenize dikkat etmeniz ve banka hesaplarınızı yakından izlemeniz tavsiye edilir.

Kredi kartları ve bankamatik kartlar mal ve hizmet satın almak için yaygın olarak kabul edilir. Kredi kartı ve bankamatik kartların kullanımında şifre istenmeme durumu bir risk olduğundan kredi kartlarını ve bankamatik kartları kullanırken dikkatli olmak faydalı olacaktır.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Diplomatik, hizmet, hususi pasaport ve umuma mahsus pasaport hamilleri vizeye tabi olup, turistik amaçlı seyahatlerinde vizelerini (www.eta.gov.lk) internet adresinden veya ülkeye girişte sınır kapılarında alabilmektedirler. Ancak herhangi bir sorunla karşılaşmamak adına gelmeden önce internet sitesi üzerinden başvuru yapılması tavsiye edilmektedir.

Resmî Tatiller ve Mesai Saatleri

Sri Lanka hem her ay dolunayda gerçekleşen Budist bayramlarını, hem de Hindu, Müslüman ve Hristiyan bayramlarının bir kısmını resmî olarak kutlamaktadır. Resmî tatiller, her yılın

başında belirlenmektedir. 2025 yılı için 26 resmî tatil bulunmaktadır.

Tarih	Resmî Tatil
13 Ocak 2025	Duruthu Dolunay Poya Günü
14 Ocak 2025	Thamil Thai Pongal Günü
04 Şubat 2025	Bağımsızlık Günü
12 Şubat 2025	Nawam Dolunay Poya Günü
26 Şubat 2025	Maha Sivarathi Günü
13 Mart 2025	Medin Dolunayı Poya Günü
31 Mart 2025	Ramazan Bayramı
12 Nisan 2025	Bak Dolunay Poya Günü
13 Nisan 2025	Sinhala ve Tamil Yeni Yılı Arife Günü
14 Nisan 2025	Sinhala ve Tamil Yeni Yılı
15 Nisan 2025	Özel Banka Tatili
18 Nisan 2025	İyi Cuma
01 Mayıs 2025	Uluslararası İşçi Bayramı
12 Mayıs 2025	Vesak Dolunay Poya Günü
13 Mayıs 2025	Vesak Dolunay Poya Ertesi Günü
07 Haziran 2025	Hac Bayramı
10 Haziran 2025	Poson Dolunay Poya Günü
10 Temmuz 2025	Esala Dolunay Poya Günü
08 Ağustos 2025	Nikini Dolunay Poya Günü
05 Eylül 2025	Mevlüt Kandili
07 Eylül 2025	Binara Dolunay Poya Günü
06 Ekim 2025	Vap Dolunay Poya Günü
20 Ekim 2025	Deepawali Bayramı
05 Kasım 2025	II Dolunay Poya Günü
05 Aralık 2025	Unduwap Dolunay Poya Günü
25 Aralık 2025	Noel Günü

Çalışma saatleri kurum ve kuruluşlara göre değişmekle birlikte genel olarak sabah 08.30'dan akşam 17.00'ye kadardır.

Yerel Saat

Ülkenin yerel saati, UTC+5.30'tur. Türkiye ile saat farkı +2.30'dur.

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Ülkenin yasalarına göre aşağıdaki şirket türleri kurulabilir:

Özel Şirketler

Özel bir şirket en az iki ve en fazla elli üyeden oluşmalıdır. En az bir müdürü olmalıdır. Özel bir şirket hisseleri için kamu aboneliğini davet edemez.

Halka açık şirketler

Bir halka açık şirket kurmak için en az yedi üye gerekir (üst sınır yoktur). En az iki direktörü olmalıdır. Halka açık şirketler, hisse senetleri veya tahvilleri ve diğer menkul kıymetleri için halka açık abonelikler talep edebilir ve ayrıca borsada listelenebilirler. Bir iş başlatma sertifikası olmadan faaliyete başlayamazlar.

Offshore Şirketler

Sri Lanka içinde veya dışında kayıtlı bir şirket, Sri Lanka kıyıları dışında herhangi bir iş yapmak için kendisini Sri Lanka'da bir offshore şirket olarak kaydedebilir. Sri Lanka dışında kayıtlı bir şirket kendisini offshore şirket olarak kaydederse, Sri Lanka'da kurulmuş sayılır. Bir offshore şirket Sri Lanka'da herhangi bir iş yapamaz

Bağlı şirketler

Sri Lanka'da bir şirket kurmak için yabancı şirketler yerel bir yan kuruluş şirketi olarak şirketleşebilirler. Şirketleşmenin ardından, Sri Lanka'daki bir yan kuruluş, yerel şirketlere uygulanan tüm yasal gerekliliklere uymalıdır.

Şubeler

Sri Lanka dışında kurulmuş bir şirket, Şirketler Sicili'ne bir şube ofisi kaydettirerek Sri Lanka'da bir iş yeri kurabilir. Kayıt başvuruları, Sri Lanka'da bir iş yeri kurulduktan sonraki bir ay içinde yapılmalıdır. Genellikle, kayıt tamamlanmadan önce ilgili bakanlıktan onay alınması gerekir. Bir şubenin sorumluluğu, yabancı varlıklarına kadar uzanır.

İrtibat/Temsilcilik Ofisleri

Sri Lanka dışında kurulmuş bir şirket, Sri Lanka'da temsilcilik ofisi aracılığıyla varlığını sürdürebilir ve şube ofisi ile benzer statüdedir. Ancak, Sri Lanka'da herhangi bir ticaret veya yatırım faaliyetinde bulunması veya ciro elde etmesi yasaktır. Ticaret yapmasına izin verilmediği için vergi olayı ortaya çıkmaz. Bu nedenle, kalıcı kuruluş sorunu alakalı değildir.

Ortak Girişim Şirketi

Ortak girişim, diğer Sri Lanka şirketleri veya yabancı kuruluşlarla olabilir. Ortak girişim işi, bir ortaklığa benzer şekilde tüzel kişiliği olmayan bir iş olarak kurulabilir veya yürütülebilir. Ortak girişimler son yıllarda popüler hale geldi; özellikle ihracata yönelik projelerde.

Şirket Kurma Prosedürü

Şirketler Yasası (No. 17, 1982 ve No. 7 2007- Değişiklik), Sri Lanka'da kurulmuş veya kayıtlı şirketler için kuralları, prosedürleri, muhasebe ve raporlama gerekliliklerini içerir. Şirketlerin kaydı, hesapların dosyalanması ve yıllık beyannameler Şirketler Sicili'nde yapılır.

Şirket Kayıt İşlemleri

Şirketler Sicil Dairesi (www.drc.gov.lk) işletme kaydından sorumludur. Kayıt çevrimiçi yapılmaktadır (<http://eroc.drc.gov.lk>). Kayıt işlemleri genellikle birkaç gün içerisinde tamamlanmaktadır. Şirketler Sicili'ne ek olarak, işletmelerin vergi ödemeleri için bir vergi mükellefi kimlik numarası (TIN) almak üzere Gelir İdaresi Dairesi'ne ve sosyal güvenlik ödemeleri için Çalışma Bakanlığı'na kayıt yaptırmaları gerekir.

Adım 1

2007 tarihli Şirketler Kanunu'nun 6. ve 7. Bölümleri uyarınca ilk adım, şirketin önerilen isminin uygunluğunu kontrol etmektir.

Adım 2

Aşağıda açıklanan formlarla birlikte şirket esas sözleşmesini sunarak önerilen şirketin tescili için başvuru.

ROC Çevrimiçi kaydı; şirketin türü ve adı, şirketin kayıtlı adresi, ilk yöneticilerin, sekreter/sekreterlerin ve hissedarların ayrıntıları hakkında bilgi verir.

Form 18; Yöneticilerin onayı

Form 19; sekreter/sekreterlerin onayı

Şirket Sri Lanka Yatırım Kurulu (BOI) (<https://investsrilanka.com>) rejimine giriyorsa, şirket esas sözleşmesi taslağı şirketin kurulmasından önce icra direktörü (hukuk), BOI'nin onayı için sunulmalıdır.

Kayıt ücretleri ve detaylı bilgi yukarıdaki internet sitelerinden edinilebilmektedir.

Sigorta

Sri Lanka'nın sigorta düzenlemeleri 2000/43 sayılı Kanuna göre Sri Lanka Sigorta Düzenleme Komisyonu (IRCSL) tarafından yürütülmektedir. IRCSL, Sri Lanka'da sigorta endüstrisinin geliştirilmesi, denetlenmesi ve düzenlenmesi amacıyla kurulan sigorta endüstrisinin düzenleyicisidir. Komisyonun amacı ve sorumluluğu, Sri Lanka'da sigorta işinin dürüstlükle ve profesyonel ve ihtiyatlı bir şekilde yürütülmesini ve poliçe sahiplerinin ve potansiyel poliçe sahiplerinin çıkarlarının korunmasını sağlamaktır.

Sri Lanka'da faaliyet gösteren tüm sigortacılar, sigorta brokerleri ve hasar ayarlayıcıları IRCSL'nin düzenleyici kapsamına girer. Ancak, aşağıdaki kuruluşlar muaf tutulmuştur:

1. Tarım ve Ziraat Sigortası Kurulu
2. Sri Lanka İhracat Kredi Sigorta Kurumu
3. Sosyal Güvenlik Kurulu

Sigortacılar rejimi 2016 yılında tamamen benimsemeye başlamışlardır ve minimum %120 risk bazlı sermaye oranını korumak zorundadırlar. %160'ın altına düşenlerin sermayeyi iyileştirmek için yazılı bir plan sunmaları gerekmektedir. Düzenleyici ayrıca; ana şirketleri tanınmış bir borsada listelenmiş olanlar hariç olmak üzere, hayat ve hayat dışı sigorta işletmelerinin ayrılmasını ve şeffaflığı artırmak için tüm sigortacıların yerel borsada listelenmesini istemektedir.

Sigorta piyasasının teknik gelişmişliği, çeşitlilik ve genişlik:

Sri Lanka'nın sigorta penetrasyon oranı Asya'daki en düşük oranlardan birine sahip olup, yurt içi pazar gelişmişlikten yoksun, hayat ve hayat dışı segmentlere basit ürünler hakimdir. Hayat dışı sigortacıların primlerinin yarısından fazlası araç sigortasından gelmektedir. Ancak, motorlu taşıtlar üzerindeki uzun süreli ithalat kısıtlamaları sigortacıları sağlık ve diğer çeşitli sigortalar gibi motor dışı segmentlere kademeli olarak çeşitlendirmeye yöneltmiştir. Son yıllarda artan inşaat faaliyetleri ve artan sayıda işletme yangın, mülk ve KOBİ sigortacılığı için fırsatlar yaratırken, hayat sektörü yatırım özelliklerine sahip geleneksel tam hayat ve bağış poliçeleri tarafından domine edilmektedir.

Bankacılık Mevzuatı

Sri Lanka'nın çeşitlendirilmiş bir bankacılık sistemi vardır. Sri Lanka Merkez Bankası (<https://www.cbsl.gov.lk/>) tüm bankacılık kuruluşlarının denetiminden sorumludur ve bankacılık düzenlemeleri ve bankacılık sektörü performansının kamuya açıklanması ile devam eden ekonomik krizle birlikte düzenli olarak değişen döviz kurlarının belirlenmesinde iyileştirmeler sağlamıştır. Kredi notları tüm bankalar için zorunludur.

Fiziksel şubelere erişim açısından Sri Lanka, Güney Asya bölgesel ortalaması olan 10,2'ye kıyasla 100.000 yetişkin başına 17 banka şubesi yoğunluğu ile yüksek düzeyde bankacılık penetrasyonuna sahiptir. Sektörde 13 yerel ve 12 yabancı olmak üzere 25 ticari banka vardır. Ayrıca, yedi uzmanlaşmış yerel banka vardır. Bank of Ceylon ve People's Bank en önemli aktörlerden ikisidir. Hem yerleşik hem de yerleşik olmayan yabancı uyruklular döviz hesabı açabilirler. Ancak, yerleşik olmayan yabancı uyruklular Sri Lanka rupisi hesabı açmaya uygun değildir.

Vizeler

Sri Lanka vize sistemi, seyahat, oturma ve transit vize olmak üzere üçe ayrılır. Ayrıntılı bilgiye Sri Lanka Göçmenlik Birimi'nin (https://www.immigration.gov.lk/pages_e.php?id=14) adresinden ulaşılabilir.

Turistik Vize

Diplomatik, hizmet, hususi pasaport ve umuma mahsus pasaport hamilleri vizeye tabi olup, turistik amaçlı seyahatlerinde vizelerini (www.eta.gov.lk) internet adresinden veya ÷lkeye girişte sınır kapılarında alabilmektedirler. Ancak herhangi bir sorunla karşılaşmamak adına gelmeden önce internet sitesi üzerinden başvuru yapılması tavsiye edilmektedir.

İř Vizesi

Sri Lanka Hükümeti, özel sektörü, ÷lkedeki ekonomik büyüme ve kalkınmanın ana itici gücü olarak görmektedir. Bu minvalde, ÷lkenin Yatırım Teşvik Ajansı olan Yatırım Kurulu (BOI), şirketlerin Sri Lanka'da iş yapmasını kolaylaştırmak üzere, belirlenen kategoriler altında yatırımcıların ve vasıflı işçilerin vizelerini kolaylaştırmaktadır.

BOI Yasası'nın 17. ve 16. maddeleri uyarınca BOI onaylı projelerin yatırımcıları, bakmakla yükümlü oldukları kişiler ve yabancı işçileri için farklı vize türleri önermektedir. Vizelerin yenilenme süresi genellikle 1 ya da 2 yıl olup vasıflı işçilerin yaş aralığı da 18-60 arasında olmalıdır. Bu kapsamdaki vize prosedürlerine ilişkin ayrıntılı bilgiye řu bağlantılardan ulaşılabilmektedir: (https://www.immigration.gov.lk/pages_e.php?id=14) ;

(https://investsrilanka.com/setting-up-in-sri-lanka_new/)

Kaynak: T.C. Kolombo Büyükelçiliğı Ticaret Müşavirliğı